

Markt oude meesters kleiner

TEFAF 2017
INTERVIEW

Jan Six XI is telg uit een bekend Amsterdams regentengeslacht. Kunsthistoricus en handelaar in oude meesters. De markt voor oude meesters krimpt al jaren. „Er is nu eenmaal een beperkt aantal oude meesters.“

Jan Six tijdens een eerdere Tefaf in Maastricht. ARCHIEFFOTO ROGER DOHMEN

SITTARD
DOOR CASPAR CILLEKENS

De markt voor oude zeventiende-eeuwse meesters krimpt, zo stelde het Tefaf Art Market Report vorig jaar. Het is een proces dat al een tijdje aan de gang is. Het is ook wel heel logisch dat die markt krimpt, zo stelt de Amsterdams handelaar in oude meesters Jan Six XI. „Er is nu eenmaal een beperkt aantal oude meesters. Elk jaar belanden er weereen paar in musea en in particuliere collecties. Als een oude meester in een museum belandt, komt hij met uitzondering van musea in de Verenigde Staten in principe niet meer op de markt. Soms wordt een grote particuliere col-

lectie wel eens opgebroken, maar vaker belanden die en bloc ook in musea.“ Jan Six, elfde generatie uit het Amsterdams regentengeslacht (Rembrandt portretteerde een van zijn voorvaders in 1654), werkte acht jaar als hoofd oude meesters bij veilinghuis Sotheby's, voordat hij zich als zelfstandig handelaar in Amsterdam vestigde. Zijn clientèle zit overwegend in de VS, voor een deel ook nog in West-Europa.

Topwerken

De markt van oude meesters bestaat uit de topwerken en de meer decoratieve schilderijen (landschappen, stilleven). „De markt van de topwerken wordt alsnog kleiner. Tien schilderijen per jaar, dat is het wel. Dan heb je de meer decoratieve werken. Interessant voor sommige verzamelaars, maar

niet voor musea. Mogelijk in de toekomst weer wel, dat weet je maar niet. Neem Adriaen Coorte, een schilder van stilleven. Relatief onbekend. Pas na exposities de afgelopen decennia werd hij interessant voor de markt. Nu is een Coorte onbetaalbaar.“ Six relateert overigens al die rapporten over de markt voor oude meesters. Zo stelde *The New York Times* dat bij de veilinghuizen Sotheby's en Christie's de omzet in oude meesters tussen 2012 en 2016 met 34 procent gedaald is. „Dat zijn de cijfers van de openbare veilingen. Veilinghuizen zetten steeds meer op besloten veilingen. Wat daar omgezet wordt, wordt niet aan de grote klok gehangen.“

Six, kunsthistoricus van origine, is in de eerste plaats onderzoeker. „Ik vind het een uitdaging om onderzoek te doen naar een oude meester.

Ik jaag het liefste moeilijke schilderijen na. Ik heb niet zoveel met decoratieve werken.“

Oudgediende

Hij ziet zichzelf in de traditie van een handelaar in oude meesters als Otto Naumann. De galerist uit New York is net zoals zijn Londense collega Johnny van Haften een oudgediende op Tefaf. „Van Haften heeft misschien meer klanten dan Naumann, maar verkoopt niet aan musea zoals zijn collega. Naumann is een gepromoveerd kunsthistoricus die topwerken najaagt. Van Haften is een kunstliefhebber, maar noemt zich bewust geen kenner. Naumann is dat wel.“

Jan Six is niet geïnteresseerd in de zoveelste kopie van een Breughel, wel in een onbekende meester. „Ik heb natuurlijk ook mijn familienaam hoog te houden als betrouw-

bare kunsthandelaar. Dat betekent dat ik heel nauwgezet en ethisch te werk ga.“

Tefaf zou zich volgens hem, gezien de oorsprong, veel meer moeten focussen op oude meesters. De splitsing die de Tefaf-organisatie in New York aangebracht heeft - oud in de herfst, modern en eigentijds werk in de lente - spreekt hem wel aan.

De Maastrichtse beurs is te groot geworden, terwijl de stad niet meegegroeid is. New York met zijn talloze chique hotels en fancy restaurants in een straat van een paar honderd meter rond de Armory, is veel meer een geschikte habitat is voor een kunstbeurs dan Maastricht. „De uitbouw van de beurs in New York zou op termijn wel eens de nagel aan de doodskist van de Maastrichtse beurs worden.“

MUZIEK

Muzikaal cadeau van Muziek Jong voor Oud

De stichting Muziek Jong voor Oud bestaat dit jaar tien jaar en trakteert de zorggroepen waarmee ze al die jaren samenwerkt daarom op tien muzikale cadeaus. De aftrap is zondag om 14.30 uur in Proteion RCG, Polartstraat 6-8 in Roermond. Jaarlijks organiseert Muziek Jong voor Oud zo'n vijfhonderd concerten en workshops voor ouderen in heel Limburg, gespeeld door talent van het Conservatorium Maastricht. Op 7 juni vindt een benefietconcert plaats in het Openluchttheater Valkenburg. Voor meer info zie www.muziekjongvooroud.nl.

BEELDDE KUNST

Drie Limburgers in Picasso-wedstrijd

Drie Limburgse kunstenaars hebben een plek veroverd bij de 25 finalisten van de Picasso-kunstwedstrijd van AvroTros, gelieerd aan het programma *Krabbe zoekt Picasso*. De jury - directeur Charles Esche van het Van Abbemuseum, acteur/kunstenaar Jeroen Krabbé en schilder/dichter Marko Klomp - heeft een selectie gemaakt uit ruim 3000 inzendingen. In die selectie zitten werken van Henriette van Gasteren (52) uit Roermond, Angeles Nieto (53) uit Thorn en Jacqueline Hoebbers (63) uit Horst. Het publiek kan vanaf nu stemmen via avrotros.nl/picasso.

Fabriek DSM en Evonik in de VS

Chemiebedrijven DSM en Evonik steken samen 200 miljoen dollar in de bouw van een fabriek. Ze gaan in de VS omega 3-vetzuren voor diervoeding produceren.

HEERLEN/ESSEN
DOOR STEFAN DÖLCKEN

De nieuwe joint venture van DSM en Evonik voor de productie van omega 3-vetzuren krijgt de naam

Veramaris, zo is gisteren bekendgemaakt. Beide branchegenoten sloten al in 2015 een overeenkomst om samen de productie van omega 3-vetzuren voor diervoeding te ontwikkelen uit zeealgen in plaats van

uit vis. De vetzuren zitten als toevoeging in bijvoorbeeld de voeding van kweezalm en in honden- en kattenvoer. Algen-vetzuren zijn volgens de bedrijven een duurzaam alternatief voor de visolie die daarvoor nu op grote schaal wordt gebruikt.

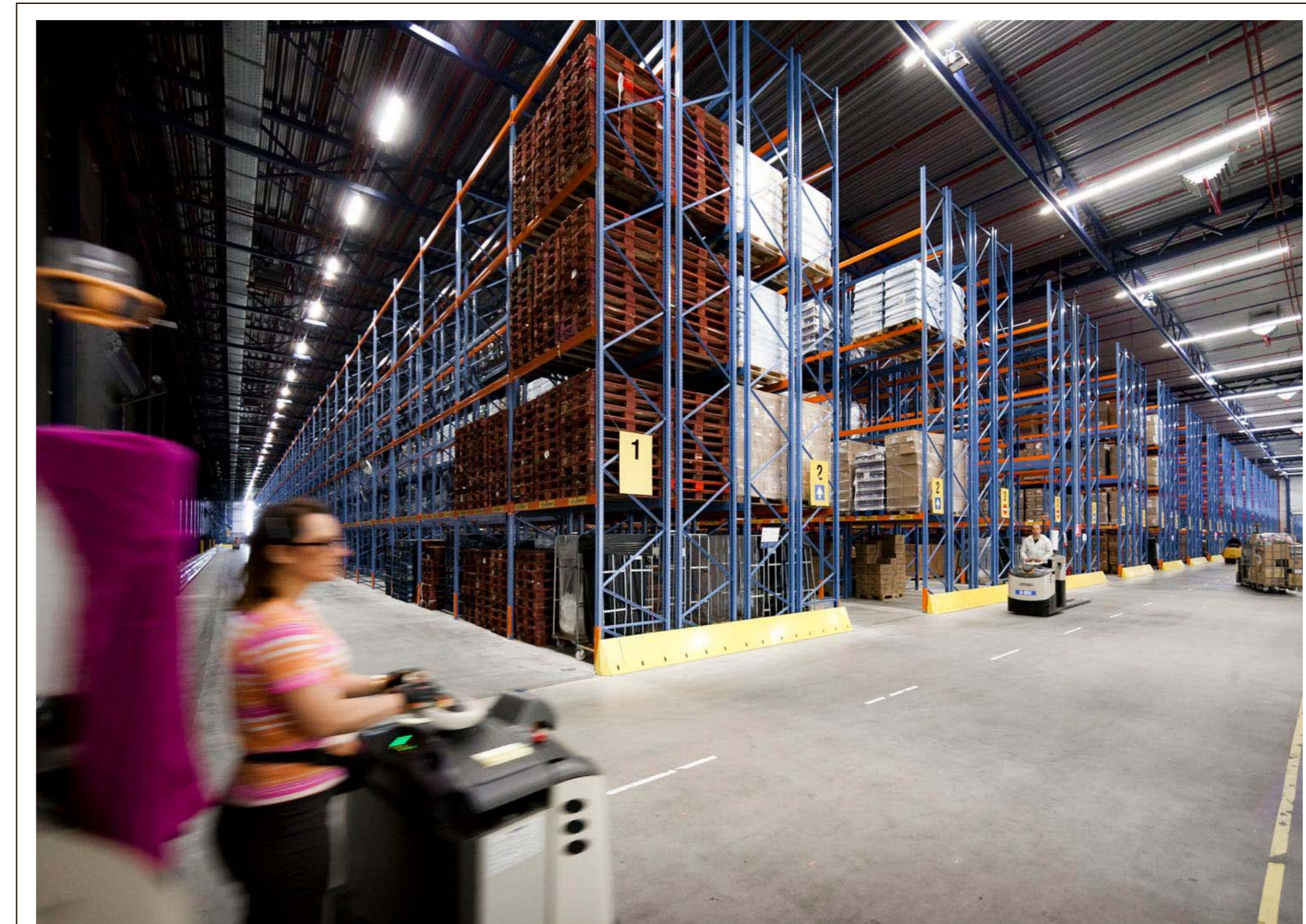
„De algen-olie van DSM en Evonik is een duurzame bron van onverzadigde vetzuren die de dierenvoedingsindustrie in staat stelt om te voldoen aan de groeiende vraag zonder de visbestanden in de we-

reldzeeën in gevaar te brengen“, aldus de bedrijven in een gezamenlijk verklaring.

De samenwerking tussen de bedrijven leidde eerder tot een gezamenlijk proeflab in de Verenigde Staten. Die wordt nu uitgebreid tot een nieuwe, volwaardige productie-faciliteit. Als de fabriek draait, is er capaciteit om 15 procent van alle onverzadigde vetzuren te produceren die zalmkwekers per jaar nodig hebben. DSM en Evonik steken elk 100 mil-

joen dollar (95 miljoen euro) in de bouw van de fabriek, die in 2019 operationeel moet zijn. Ze nemen elk voor 50 procent deel in de joint venture. Het hoofdkwartier van Veramaris wordt gevestigd in Nederland. De samenwerking moet nog worden goedgekeurd door de mededingingsautoriteiten.

Van het Duitse Evonik wordt regelmatig gezegd dat het interesse zou hebben om het kleinere DSM over te nemen. Berichten hierover worden door beide bedrijven ontkend.

Action groeit

Discounter Action heeft afgelopen jaar opnieuw stevige groei laten zien. De omzet nam met ruim een derde toe en er werden bijna tweehonderd winkels geopend, waarvan dertien in Nederland. De keten telt nu ruim 850 filialen in zes landen. Action, op de foto staat het distributiecentrum aan de A2 in Echt, rapporteerde gisteren een omzet van bijna 2,7 miljard euro over 2016. Het bedrijfsresultaat steeg met 37 procent, tot 310 miljoen euro. Artikelen die afgelopen jaar goed liepen waren onder meer de Action-boodschappentas, verhuisszakken, vulniszakken, kerstversiering en tuinkabouters. Bij de keten werken 35.000 mensen. Dat zijn er ongeveer 6000 meer dan een jaar geleden. Voor 2017 verwacht Action opnieuw flinke groei. FOTO ROGER DOHMEN

‘Oscar’ voor groen kantoor van Geelen

HAELEN
DOOR PETER BRUIJNS

Het superduurzame kantoorgebouw van Geelen Counterflow in Haelen onderscheidt met een Breeam Award. Die prijs staat in architectenkringen ook wel bekend als de ‘Oscar van de duurzaamheid’. Breeam is wereldwijd de meest gebruikte methode voor het beoordelen van duurzaamheid in gebouwen. Het Haelense pand wekt 50 procent meer zonne-energie op dan het ver-

bruikt voor verwarming, koeling, ventilatie, verlichting en computers. Het overschot aan energie wordt in de naastgelegen fabriek gebruikt voor de fabricage van drogers en koelers voor de voedingsmiddelenindustrie.

Het kantoor van Geelen Counterflow is ontworpen door Architecten en Bouwmeesters uit Roermond en ontving vorig jaar al een Breeam certificering van 99,94 procent. Het is daarmee officieel het meest duurzame kantoor ter wereld.

De bouwmaterialen zijn helemaal cradle to cradle: ze bestaan uit grondstoffen die het milieu geen schade toebrengen en die herbruikbaar zijn. Het kantoor is gebouwd met lijmvrij hout. Rond het pand ligt een natuurtuin met voorzieningen voor vogels, insecten, vleermuizen en amfibieën. In totaal zijn zes Nederlandse projecten in diverse categorieën in de prijzen gevallen. Daaronder zijn ook de renovaties van de TU Eindhoven en van winkelcentrum Heuvel in Eindhoven.

EEN MUZIKAAL LIEFDESVERHAAL

PINKPOP

HUUB STAPEL
HENRIËTTE TOL
ROWWEN HËZE
E.A.

TEKST FRANS POLLUX EN JIBBE WILLEMS
REGIE SERVÉ HERMANS

EXCLUSIEF TE ZIEN IN LIMBURG:

DO 6 T/M 9 APRIL
DE MAASPOORT, VENLO
WWW.MAASPOORT.NL

DO 20 T/M 23 APRIL
PARKSTAD LIMBURG THEATERS, HEERLEN
WWW.PLT.NL

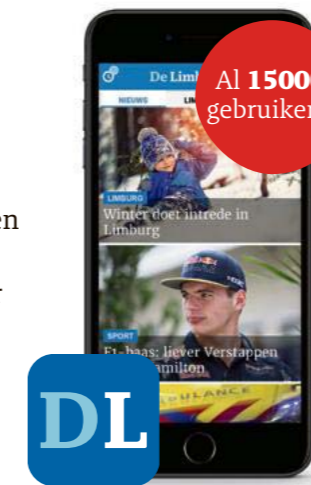
EEN PRODUCTIE VAN TONEELGROEP MAASTRICHT

Nu beschikbaar!
De Limburger
nieuwsapp

- Snel het laatste nieuws checken
- Gratis voor iedereen
- Overzichtelijk en betrouwbaar

Download in de
App Store

ONTDEK HET OP
Google Play

> delimburger.nl/app